

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันทั่วโลกต่างให้ความสำคัญต่อความเป็นโลกาภิวัตน์ ที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางรูปแบบการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การค้าที่ปรับรูปแบบอยู่บนช่องทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ดังนั้นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในยุคกระแสโลกาภิวัตน์ “คน” จึงเป็นหัวใจของการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ต้องสร้างและพัฒนา สำหรับประเทศไทยได้วางแนวทางการพัฒนาจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริม และพัฒนาให้เกิดผู้ประกอบการใหม่เพิ่มขึ้นทั้งในขนาดกลาง และขนาดย่อมไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติบนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ (1) ต่อยอดอดีต โดยมองกลับไปที่เราเก่งทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่นๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (2) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่างๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการพัฒนาคนรุ่นใหม่รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ ซึ่งภาครัฐให้นโยบายไว้เพื่อเป็นรากฐานสำคัญทางเศรษฐกิจ อันจะนำไปสู่การพัฒนาต่างๆ ของประเทศ โดยเร่งรัดการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง ทั้งในองค์กรภาครัฐและเอกชน ขับเคลื่อนนโยบายให้เป็นรูปธรรม อาทิ สตาร์ทอัพไทยแลนด์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการรายใหม่ได้นำเสนอนวัตกรรมของผลิตภัณฑ์ที่มีความน่าสนใจ และมีความเป็นไปได้ในการต่อยอดไปสู่เชิงพาณิชย์อย่างเต็มรูปแบบ พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลกควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

การขับเคลื่อนการพัฒนาสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะ 20 ปี ข้างหน้า จำเป็นต้องสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการไทยให้เป็น “ผู้ประกอบการยุคใหม่” ที่ก้าวหน้า และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนธุรกิจ เนื่องจากการประกอบธุรกิจ

ของผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญต่อการกระตุ้นให้เศรษฐกิจเจริญเติบโต และความเข้มแข็งของผู้ประกอบการจะช่วยให้ประเทศสามารถแข่งขันในระดับเวทีการค้าโลกได้ โดยผู้ประกอบการยุคใหม่จะต้องมีทักษะแห่งอนาคตที่มีความพร้อมทางด้านทัศนคติ ทักษะความสามารถ และความรู้ มีอัตลักษณ์ชัดเจนพร้อมสำหรับการรับมือกับการแข่งขันที่จะรุนแรงขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี โดยมีนวัตกรรมใน 3 ด้าน คือ นวัตกรรมในการสร้างโมเดลธุรกิจ นวัตกรรมในเชิงสินค้าและบริการ และนวัตกรรมในเชิงกระบวนการผลิตและบริการ พร้อมทั้งเป็นนักการค้าที่เข้มแข็งที่จะนำไปสู่การสนับสนุนการเป็นชาติการค้า มีความสามารถในการเข้าถึงตลาดทั้งในและต่างประเทศ เป็นผู้ประกอบการที่ “ผลิตเก่ง ขายเก่ง” หรือ “ซื้อเป็น ขายเป็น” บริการเป็นเลิศสามารถขยายธุรกิจหรือการค้าและการลงทุนไปต่างประเทศได้ นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพราะการดำเนินกิจกรรมของการประกอบการ คือ สิ่งกระตุ้นให้เศรษฐกิจเจริญเติบโต ดังนั้นรัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับ SMEs และมุ่งสร้างวัฒนธรรมหรือสังคมผู้ประกอบการให้แพร่หลาย เพื่อสนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่มีพื้นฐานความรู้ และขีดความสามารถ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าประเทศไทยนั้นมีผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ และประสิทธิภาพ สามารถช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าและแข่งขันในระดับเวทีการค้าโลกได้อย่างยั่งยืน ซึ่งการสร้างให้เกิดผู้ประกอบการใหม่เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเติบโตให้กับเศรษฐกิจในระยะยาว ซึ่งที่ผ่านมาภาครัฐก็ได้มีการกระตุ้นให้เกิดผู้ประกอบการใหม่มาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ผู้ประกอบการรายใหม่ๆ สามารถเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างแท้จริง การมุ่งแสวงหาและพัฒนา SME รุ่นใหม่ที่สามารถสร้างมูลค่าสูงได้ เช่น ผู้ประกอบการที่มีการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรม (Tech Startup) ผู้ประกอบการในงานสร้างสรรค์และออกแบบ (Creative Startup/Cultural Startup) ให้มีศักยภาพในการประกอบธุรกิจสมัยใหม่ สามารถแข่งขันในตลาดสากลได้ เป็นความจำเป็นที่ภาครัฐจะต้องให้การส่งเสริมในหลายๆ ประเด็น ทั้งในเรื่องการสร้างเสริมโอกาสผู้ประกอบการใหม่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่อยอดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไปสู่ธุรกิจการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ที่สำคัญในการพัฒนาธุรกิจใหม่ๆ และการทำให้เกิดปัจจัยสนับสนุนที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการใหม่กลุ่มนี้ เช่น รูปแบบของแหล่งเงินทุน สิทธิประโยชน์ที่เอื้อกับรูปแบบของการดำเนินธุรกิจ เป็นต้น สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2556: 7) กล่าวถึง การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถเพื่อก้าวสู่สังคมผู้ประกอบการอย่างมีศักยภาพและเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งในการสร้างผู้ประกอบการที่มีความรู้ความสามารถและศักยภาพได้นั้นจะต้องมีผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และคอยบ่มเพาะผู้ประกอบการรุ่นใหม่ให้มีศักยภาพ สามารถประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางเทคโนโลยีและเทคนิค

การผลิต อีกทั้งการแข่งขันกันระหว่างประเทศทำให้ต้องมีการพัฒนากำลังคน ซึ่งถือว่าคนมีความสำคัญ และเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ต้องมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนขึ้นกว่าเดิม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561: ข) กล่าวถึง การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ เป็นหนึ่งทักษะสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ได้รับความสนใจและมีการดำเนินการเพิ่มมากขึ้น กำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในเรื่องเกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งหมายรวมถึง (1) รู้วิธีการที่เหมาะสมสำหรับการสร้างตัวเลือกเชิงเศรษฐศาสตร์/เศรษฐกิจ (2) เข้าใจบทบาทในเชิงเศรษฐศาสตร์ที่มีต่อสังคม และ (3) ใช้ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ในการยกระดับและเพิ่มประสิทธิผลด้านอาชีพเข้าไปในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับมีความสอดคล้องกับนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศตามยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการศึกษาที่สอดคล้องและตอบสนองความเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ที่ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตอย่างทั่วถึงนั้น เป็นโจทย์ที่หน่วยงานการศึกษานำไปขยายพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา ทำอย่างไรผู้เรียนจะมีความรู้ความสามารถ และทักษะสอดคล้องความต้องการในศตวรรษที่ 21 รวมถึงจุดยืนทางยุทธศาสตร์ของประเทศไทยในอนาคตที่มุ่งเน้นการนำประเทศก้าวข้ามกับดักแห่งรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) มาเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างสมบูรณ์แบบจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างก้าวกระโดด จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบการจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและรูปแบบของการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนไปจากเดิม แต่ก็เป็นเรื่องยากสำหรับผู้ประกอบการใหม่และธุรกิจเริ่มต้นที่จะประสบความสำเร็จได้หากไม่มีประสบการณ์การดำเนินธุรกิจมากพอ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดให้ทุกสถานศึกษาจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีประสบการณ์การทำธุรกิจทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ต่อยอดไปเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งจะเป็แนวทางในการสร้างอาชีพและสร้างรายได้ต่อไปในอนาคต โดยไม่จำเป็นต้องเข้าภาคแรงงานเพียงอย่างเดียว โดยมีสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพทำหน้าที่กำกับ ติดตาม และส่งเสริม มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งอยู่ในแผนงานบูรณาการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่มุ่งให้องค์ความรู้ด้านธุรกิจแก่นักเรียน นักศึกษา และส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมภายใต้ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ในปี 2559 เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีประสบการณ์การทำธุรกิจทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อนำความรู้ประสบการณ์ต่อยอดไปเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งจะเป็แนวทางในการสร้างอาชีพและสร้างรายได้ต่อไปในอนาคต ซึ่งมีการจัดโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ศิลปกรรม และคหกรรม โดยมีการจัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมพัฒนาการศึกษาวิชาชีพด้วยการพัฒนาทักษะพื้นฐาน ให้ความรู้ทางด้านการจัดการธุรกิจ พัฒนาทักษะในการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative thinking) ด้วยการสร้างชิ้นงานสิ่งประดิษฐ์ หรือนวัตกรรมใหม่ตามสาขาวิชาชีพและนำมาต่อยอดในเชิงพาณิชย์ รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ให้สามารถสร้างช่องทางการเข้าถึงแหล่งทุน และองค์ความรู้ทางธุรกิจ เพื่อเพิ่มช่องทางอาชีพ (Career path) ให้กับผู้เรียนให้สามารถประกอบธุรกิจได้อย่างเป็นรูปธรรม จากรายงานผลการจัดโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2560-2561 พบปัญหาการดำเนินการและการบรรลุเป้าหมายในระดับต่ำ ดังนี้

ตารางที่ 1.1 การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2560-2561

ลำดับ	รายการ	ร้อยละ		+ เพิ่ม
		ปี 2560	ปี 2561	- ลด
1	ความพร้อมของผู้เรียนในการเข้ารับอบรม	32.48	40.23	+ 7.75
2	ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์และไม่เคยเข้ารับการอบรม	74.52	67.44	- 7.08
3	ทักษะกระบวนการและการหาแหล่งเงินทุนต่อยอดธุรกิจ	48.65	54.26	+ 5.61
4	ความสำเร็จของการประกอบธุรกิจตามแผนธุรกิจ	47.82	52.64	+ 4.82
	รวม	50.86	53.64	+2.78

ที่มา : งานส่งเสริมผลิตผล การค้าและการประกอบธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

จากตารางที่ 1.1 พบว่า ภาพรวมของการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2560-2561 เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 2.78 และผลการเปรียบเทียบลดลงร้อยละ 7.08 คือผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์และไม่เคยเข้ารับการอบรม จากข้อมูลดังกล่าวแสดงว่า การดำเนินการบ่มเพาะผู้เรียนให้เป็นผู้มีทักษะและประสบการณ์ในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจใหม่ของสถานศึกษายังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

ตามยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 และหลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง

ในฐานะที่ผู้ประเมินเป็นผู้อำนวยการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา ซึ่งรับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ โดยเฉพาะการบ่มเพาะและการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องผ่านกระบวนการที่มีกลไกชัดเจน จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา และทำการประเมินโครงการดังกล่าวเพื่อนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะไปพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงการดำเนินโครงการ กำหนดแผนและทิศทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการใหม่ ยุคศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับสภาพการณ์ และความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชนอย่างมีคุณภาพ โดยใช้การประเมินรูปแบบชิป (CIPP Model) ของสตีฟเฟิลบีม ในการประเมินโครงการดังกล่าวที่มีรูปแบบในการประเมินที่ครบกระบวนการทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย การประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยการดำเนินโครงการ ด้านกระบวนการดำเนินงานโครงการ และด้านผลผลิตของการดำเนินโครงการ

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อประเมินบริบทของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา
2. เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา
3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

ขอบเขตของการประเมิน

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาของการประเมินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา กิจกรรมดำเนินการในปีการศึกษา 2562

- 1.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการการเขียนแผนธุรกิจ และการประกวดแผนธุรกิจสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่

1.2 การศึกษาดูงานแหล่งการเรียนรู้

1.3 การดำเนินธุรกิจตามการคัดเลือกแผนธุรกิจประกอบอาชีพได้ของผู้เรียน

รูปแบบการประเมินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทราในครั้งนี้ ผู้ประเมินใช้รูปแบบชิปโมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, D.L., 1983: 123) โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหาในการประเมินโครงการจำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. การประเมินด้านบริบท (Context) เป็นการประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของการดำเนินโครงการ ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ และความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ และการกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายของโครงการ

2. การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) เป็นการประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินโครงการ ความพร้อมของบุคลากร ความพร้อมของอาคารสถานที่ ความเพียงพอของงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เทคโนโลยีของการดำเนินโครงการ

3. การประเมินด้านกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินความเหมาะสมของการดำเนินโครงการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โครงการ การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินโครงการ การจัดกิจกรรมตามแผนงานที่กำหนดไว้ในโครงการ การติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ การมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ การเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ การกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินโครงการ และการนำข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการ

4. การประเมินด้านผลผลิต (Product) เป็นการตรวจสอบผลการประเมินที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการประเมินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2562 ได้แก่

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 81 คน (ไม่รวมผู้ประเมิน)

2.1.2 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 361 คน

2.1.3 นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 52 คน

2.1.4 ผู้ปกครองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 361 คน และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 52 คน

2.1.5 บุคคลผู้สนใจที่มาศึกษาดูงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2562

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการประเมินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา ได้แก่

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 66 คน (ไม่รวมผู้ประเมิน)

2.2.2 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 186 คน

2.2.3 นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 46 คน

2.2.4 ผู้ปกครองของผู้เรียนของกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 232 คน

2.2.5 บุคคลผู้สนใจที่เป็นผู้ให้ข้อมูลจากการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 65 คน

โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie and Morgan (1970) และทำการสุ่มอย่างง่ายสำหรับผู้เรียนทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และทำการสุ่มอย่างง่าย

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย

3.1 ความเหมาะสมด้านบริบทของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

3.2 ความเหมาะสมของด้านปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการดำเนินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

3.3 ความเหมาะสมของด้านกระบวนการดำเนินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

3.4 ผลผลิตของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

3.4.1 ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้านการเป็นผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

- 1) ด้านผลตอบแทนจากการประกอบธุรกิจ
- 2) ด้านการต่อยอดธุรกิจเชิงพาณิชย์

3.4.2 ระดับคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

3.4.3 ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

3.4.4 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

3.4.5 ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระวิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

3.4.6 ความพึงพอใจของบุคคลทั่วไปที่มาศึกษาดูงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการประเมินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา ได้กำหนดระยะเวลาในการประเมินโครงการ ปีการศึกษา 2562 แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. การประเมินโครงการก่อนดำเนินงาน (Pre-Evaluation) เป็นการประเมินความเหมาะสมด้านบริบทเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของการดำเนินโครงการ ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ และการประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินโครงการ ความพร้อมของบุคลากร ความพร้อมของอาคารสถานที่ ความเพียงพอของงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เทคโนโลยีของการดำเนินโครงการ ระยะเวลาประเมินตั้งแต่พฤษภาคม-มิถุนายน 2562

2. การประเมินโครงการระหว่างดำเนินงาน (On-going Evaluation) เป็นการประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการของการดำเนินโครงการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โครงการ การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินโครงการ การจัดกิจกรรมตามแผนงานที่กำหนดไว้ในโครงการ การติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ การมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ การเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ การกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินโครงการ และการนำข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการ ระยะเวลาประเมินตั้งแต่กรกฎาคม 2562-กุมภาพันธ์ 2563

3. การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Post-Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการว่าผลของการดำเนินงานนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่วางไว้หรือไม่ ระยะเวลาประเมินตั้งแต่มีนาคม-เมษายน 2563

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา หมายถึง โครงการหรือกิจกรรมที่ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา จัดดำเนินการส่งเสริมให้กับผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการได้ ประกอบด้วยกิจกรรม

1.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการการเขียนแผนธุรกิจ และการประกวดแผนธุรกิจสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่

1.2 การศึกษาดูงานแหล่งการเรียนรู้

1.3 การดำเนินธุรกิจตามการคัดเลือกแผนธุรกิจประกอบอาชีพได้ของผู้เรียน

2. การประเมินโครงการ หมายถึง การประเมินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา ที่จัดดำเนินการให้กับผู้เรียนในการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

2.1 การประเมินด้านบริบทของโครงการ หมายถึง การประเมินความเหมาะสมด้านบริบทเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของการดำเนินโครงการ ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ และการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ

2.2 การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ หมายถึง การประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินโครงการ ความพร้อมของบุคลากร ความพร้อมของอาคารสถานที่ ความเพียงพอของงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยีของการดำเนินโครงการ

2.3 การประเมินด้านกระบวนการดำเนินโครงการ หมายถึง การประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการของการดำเนินโครงการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โครงการ การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินโครงการ การจัดกิจกรรมตามแผนงานที่กำหนดไว้ในโครงการ การติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ การมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ การเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ การกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินโครงการ และการนำข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการ

2.4 การประเมินด้านผลผลิตของโครงการ หมายถึง การประเมินผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการ ประกอบด้วย 6 ส่วน คือ

2.4.1 ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้านการเป็นผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

1) ด้านผลตอบแทนจากการประกอบธุรกิจ

2) ด้านการต่อยอดธุรกิจเชิงพาณิชย์

2.4.2 ระดับคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

2.4.3 ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

2.4.4 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

2.4.5 ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

2.4.6 ความพึงพอใจของบุคคลทั่วไปที่มาศึกษาดูงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

3. ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา หมายถึง งานที่ตั้งขึ้นในสถานศึกษาภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาขีดความสามารถให้กับผู้เรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาของรัฐบาล หรือประชาชนทั่วไปที่สนใจให้มีความพร้อมที่จะเริ่มประกอบธุรกิจของตนเอง หรือพัฒนาต่อยอดธุรกิจเดิม ดำเนินงานโดยคณะกรรมการเพื่อให้เป็นแหล่งส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ฝึกทักษะประสบการณ์ ในการเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

4. ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ หมายถึง บุคคลที่เป็นเจ้าของกิจการ หรือทำงานธุรกิจต่างๆ ทั้งหมด หรือบางส่วนก็ได้ โดยไม่รับค่าจ้างจากผู้อื่นในลักษณะของเงินเดือนหรือค่าแรงประจำ และรับผิดชอบต่อการดำเนินการทั้งในส่วนของกำไร หรือขาดทุน โดยอาจจะมีผู้ช่วยปฏิบัติงานหรือไม่ก็ได้

5. ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้านการเป็นผู้ประกอบการอาชีวศึกษา หมายถึง ผลการเรียนรู้ และประสบการณ์โดยภาพรวมของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา ในปีการศึกษา 2562 ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา

6. ผลตอบแทนจากการประกอบธุรกิจ หมายถึง รายได้ที่ได้รับจากการประกอบการอาชีพอิสระหลังจากหักค่าใช้จ่าย

7. การต่อยอดธุรกิจเชิงพาณิชย์ หมายถึง ผลผลิตจากการทำธุรกิจ ซึ่งเจ้าของธุรกิจนำไปต่อยอดในการตลาด มีการกระจายไปสู่ผู้บริโภคภายนอก

8. คุณภาพการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา หมายถึง ผลการประเมินศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาผ่านเกณฑ์ระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ

9. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติด้านบวกของบุคคลที่มีต่อโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา ฉะเชิงเทรา สามารถเป็นไปในด้านที่ดีหรือไม่ดี หรือในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้น

10. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง รองผู้อำนวยการวิทยาลัยของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ฉะเชิงเทรา ในปีการศึกษา 2562

11. ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา และได้มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา ของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา ในปีการศึกษา 2562

12. ผู้เรียน หมายถึง นักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2562 ดังนี้

12.1 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ

12.2 นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ

13. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ

14. บุคคลทั่วไป หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน นักศึกษา ที่มาศึกษาดูงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชนท้องถิ่น และประเทศชาติ

2. ผลการประเมินเป็นแนวทางและนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนา หรือปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3. ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา

4. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างวิทยาลัยกับหน่วยงาน องค์กร ชุมชน สถานประกอบการ และสังคม